

บทที่ 4
ผลการทดลอง

1. การศึกษาเกณฑ์คุณภาพของผลิตภัณฑ์

ผลิตแหมมโดยใช้สูตรและกรรมวิธีผลิตเบื้องต้น บรรจุในถุง PP หมักเป็นเวลา 0 - 4 วัน วิเคราะห์ ค่า pH และปริมาณกรด เปรียบเทียบกับคะแนนรสชาติ

ตารางที่ 4.1 คะแนนการยอมรับด้านรสชาติ เปรียบเทียบกับค่า pH และปริมาณกรด แหมมที่ผลิตโดยใช้สูตรเบื้องต้นบรรจุในถุง PP และหมักเป็นเวลา 0 - 4 วัน

เวลาหมัก(วัน)	pH	ปริมาณกรด (%)	คะแนนรสชาติ
0	5.97 ± 0.25 ^a	0.04 ± 0.03 ^b	----
1	5.00 ± 0.10 ^b	0.38 ± 0.02 ^b	----
2	4.72 ± 0.08 ^c	0.85 ± 0.02 ^a	6.40 ± 1.45 ^a
3	4.60 ± 0.10 ^{c,d}	0.94 ± 0.02 ^a	6.71 ± 1.51 ^a
4	4.40 ± 0.10 ^d	1.17 ± 0.02 ^a	5.25 ± 1.83 ^b

a, b, c, d ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P \leq 0.05$)
---- ไม่ได้ทดสอบ

ตารางที่ 4.2 ความถี่ของจำนวนผู้ทดสอบที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับรสเปรี้ยว แหมมที่ผลิตโดยใช้สูตรเบื้องต้นบรรจุในถุง PP และหมักเป็นเวลา 0 - 4 วัน

เวลาหมัก (วัน)	ความถี่ของผู้ทดสอบที่มีความเห็นเกี่ยวกับความเปรี้ยวของแหมม (%)		
	เปรี้ยวน้อยไป	เปรี้ยวพอเหมาะ	เปรี้ยวมากไป
2	30	70	--
3	16	77	7
4	--	40	60

2. การศึกษาส่วนประกอบ

นำเนื้อหมูบดมาห่อด้วยผ้าดิบ แล้วอัดด้วยเครื่อง hydraulic press โดยควบคุมความดันให้คงที่ สุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ปริมาณความชื้นที่เวลาต่าง ๆ

ตารางที่ 4.3 ปริมาณความชื้นในเนื้อหมูที่ผ่านการอัดด้วยเครื่อง hydraulic press ที่ความดันคงที่ $30 \pm 5 \text{ kg/cm}^2$

เวลาอัด (นาที)	ปริมาณความชื้น (%)
0	75.20 ± 0.10^a
2	73.61 ± 0.16^b
4	72.64 ± 0.08^{bc}
8	71.70 ± 0.57^c
12	70.80 ± 0.58^d
16	68.67 ± 0.62^d

a, b, c, d ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ศึกษาผลของความชื้น ส่วนผสม และเวลาหมัก โดยแปร ความชื้น ชนิดของแหล่งคาร์โบไฮเดรต และเวลาหมักจาก 0 - 6 วัน

ตารางที่ 4.4 ค่า pH ปริมาณกรด ปริมาณความชื้น และ แรงเฉือนเฉลี่ย แหนมที่บรรจุถุง PP และหมักเป็นเวลา 0 - 6 วัน

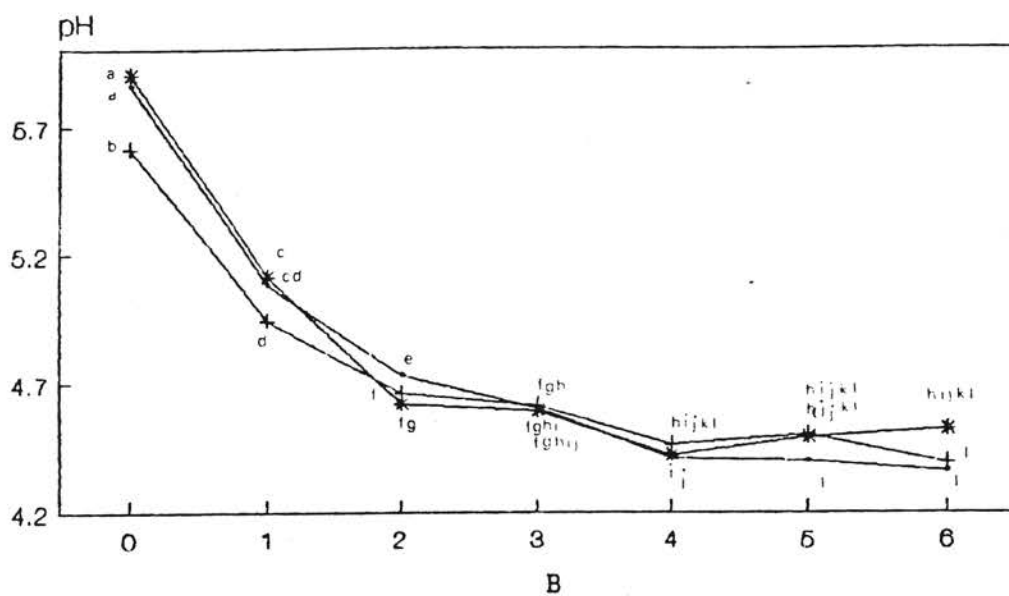
ปัจจัย	pH	ปริมาณกรด (%)	แรงเฉือน(นิวตัน)
<u>ความชื้น</u>			
75 %	4.81±0.50 ^a	0.81±0.37 ^a	20.81±8.90 ^b
72 %	4.73±0.45 ^b	0.80±0.40 ^a	31.58±10.41 ^a
<u>เวลาหมัก(วัน)</u>			
0	5.79±0.22 ^a	0.10±0.12 ^d	
1	5.04±0.14 ^{a,b}	0.50±0.12 ^c	13.02± 3.66 ^a
2	4.66±0.07 ^b	0.88±0.08 ^b	22.78± 8.21 ^d
3	4.60±0.06 ^b	0.95±0.10 ^b	32.91± 9.21 ^b
4	4.43±0.07 ^b	1.08±0.07 ^a	37.03±13.06 ^a
5	4.46±0.10 ^b	1.09±0.12 ^a	25.94± 8.38 ^c
6	4.42±0.12 ^b	1.13±0.12 ^a	25.44± 7.22 ^c
<u>ส่วนผสม</u>			
ข้าว 5 %	4.77±0.52 ^{a,b}	0.81±0.42 ^a	25.34±11.52 ^b
ข้าว 5 %+GDL 0.5%	4.74±0.41 ^b	0.81±0.33 ^a	28.92±12.61 ^a
น้ำตาล 2 %	4.81±0.51 ^a	0.80±0.38 ^a	24.31± 9.87 ^c

a, b, c, d, e ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันจากแต่ละตัวแปรที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P \leq 0.05$)

ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ต่อค่า pH ปริมาณกรด และ แรงเฉือน แหนมที่บรรจุลง PP และหมักเป็นเวลา 0 - 6 วัน

ปัจจัย	pH		ปริมาณกรด (%)		แรงเฉือน(นิวตัน)	
	df.	MS.	df.	MS.	df.	MS.
ความชื้น (A)	1	0.113 [*]	1	0.004	1	2070.45 [*]
เวลาหมัก(B)	6	2.98 [*]	6	1.75 [*]	5	836.12 [*]
ส่วนผสม (C)	2	0.035 [*]	2	0.014	2	140.58 [*]
AB	6	0.023	6	0.005	5	60.01 [*]
AC	2	0.012	2	0.008	2	107.36 [*]
BC	12	0.025 [*]	12	0.023	10	138.90 [*]
ABC	12	0.005	12	0.001	10	11.59
ERROR	42	0.01	42	0.012	36	18.37

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P \leq 0.05$)

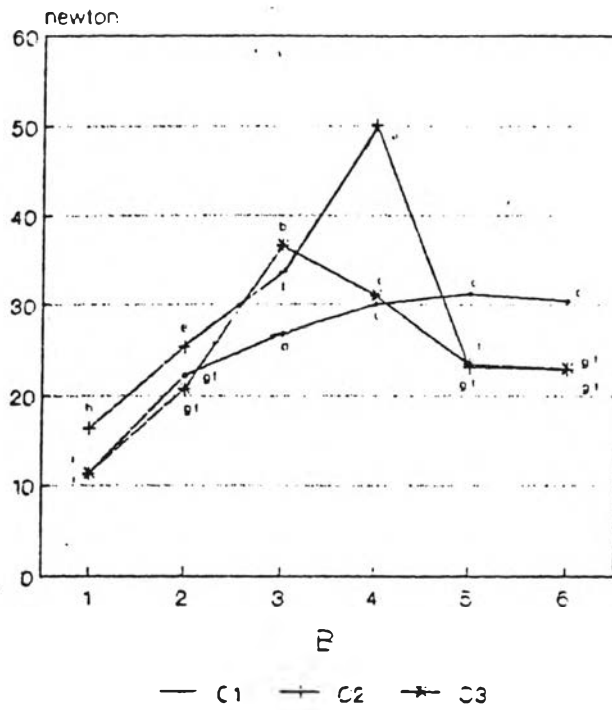
วัน

— C1 + C2 * C3

C₁ = ข้าว 5 %C₂ = ข้าว 5 % + GDL 0.5 %C₃ = น้ำตาล 2 %

B - day , C - CHO

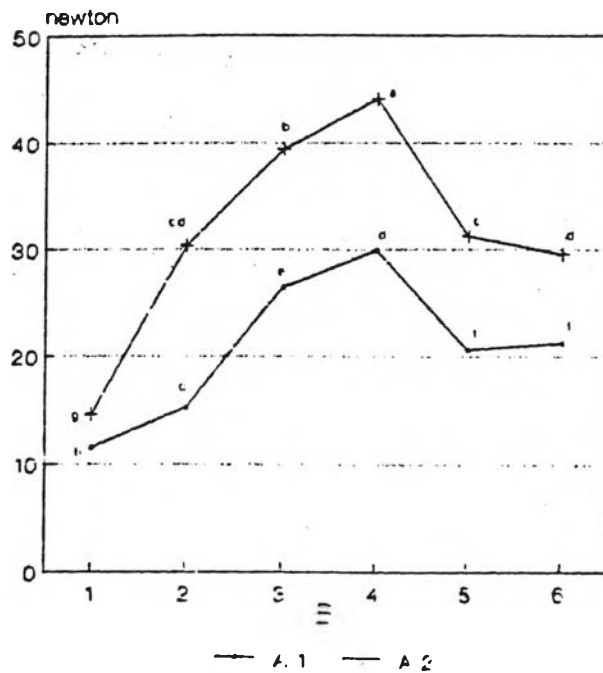
รูปที่ 4.1 อิทธิพลร่วมของเวลาหมัก-ส่วนผสมต่อ pH ของแฮมที่บรรจุลง PP และหมักเป็นเวลา 6 วัน

$C_1 =$ ข้าว 5 % $C_2 =$ ข้าว 5 % + GDL 0.5 % $C_3 =$ น้ำตาล 2 %

B-DAY 0-3-10

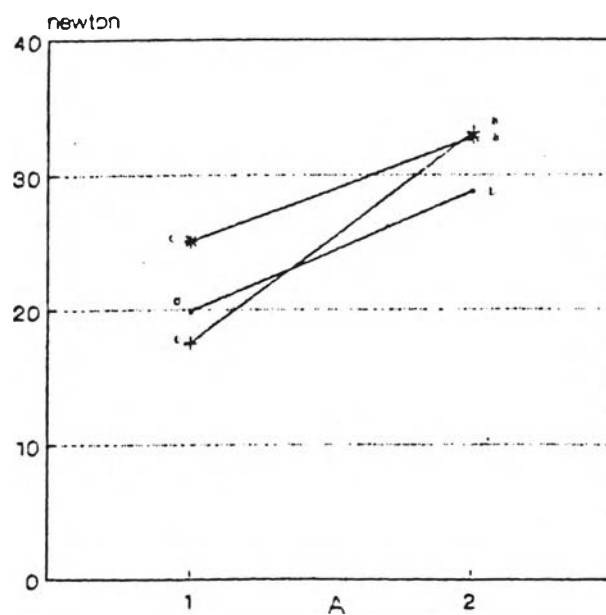
4.2.1 อิทธิพลร่วมของ เวลาหมัก-ส่วนผสม

$A_1 =$ 75 % $A_2 =$ 72 %

A-moisture in pork B-day

4.2.2 อิทธิพลร่วมของ ความชื้น-เวลาหมัก

— C1 — C2 — C3

C₁ = ข้าว 5 %

C₂ = ข้าว 5 % + GDL 0.5 %

C₃ = น้ำตาล 2 %

A = moisture in pork C = CHO

4.2.3 อิทธิพลร่วมของ ความชื้น-ส่วนผสม

รูปที่ 4.2 อิทธิพลร่วมของ เวลาหมัก-ส่วนผสม ความชื้น-เวลาหมัก และ ความชื้น-ส่วนผสม ต่อแรงเฉือน ของแฮมที่บรรจุถุง PP และหมักเป็นเวลา 6 วัน

ตารางที่ 4.6 คະแนนเจ็ลี่ยจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส
 แหนมที่บรรจุลง PP และหมักเป็นเวลา 2 - 3 วัน

ปัจจัย	สี	กลิ่น	รสชาติ	ความแน่น	ความเหนียว	ความชุ่มน้ำ	การยอมรับรวม
ความชื้น							
75 %	6.98 _± 1.98 ^a	6.93 _± 1.54 ^a	6.57 _± 2.06 ^a	5.96 _± 1.78 ^a	6.55 _± 1.40 ^a	5.90 _± 2.09 ^a	6.46 _± 1.88 ^a
72 %	6.53 _± 1.77 ^b	6.36 _± 1.65 ^b	6.55 _± 1.81 ^a	5.63 _± 1.97 ^a	6.34 _± 1.67 ^a	5.49 _± 2.05 ^a	5.66 _± 1.53 ^b
เวลาหมัก (วัน)							
2	6.95 _± 1.74 ^a	6.74 _± 1.61 ^a	6.27 _± 1.85 ^b	5.77 _± 1.98 ^a	6.55 _± 1.53 ^a	5.87 _± 1.93 ^a	6.44 _± 1.76 ^a
3	6.56 _± 2.02 ^a	6.54 _± 1.63 ^a	6.85 _± 1.97 ^a	5.82 _± 1.78 ^a	6.34 _± 1.55 ^a	5.52 _± 2.21 ^a	5.66 _± 1.68 ^b
ส่วนผสม							
ข้าว 5 %	6.55 _± 1.77 ^b	6.67 _± 1.68 ^a	6.42 _± 1.92 ^a	5.67 _± 2.05 ^a	6.16 _± 1.55 ^b	5.50 _± 2.13 ^a	5.72 _± 1.52 ^b
ข้าว 5 % + GDL 0.5 %	6.48 _± 2.03 ^b	6.57 _± 1.86 ^a	6.51 _± 2.16 ^a	5.53 _± 1.82 ^a	6.07 _± 1.59 ^a	5.54 _± 2.06 ^a	5.90 _± 1.88 ^b
น้ำตาล 2 %	7.30 _± 1.76 ^a	6.69 _± 1.28 ^a	6.75 _± 1.70 ^a	6.18 _± 1.82 ^a	7.11 _± 1.27 ^a	6.06 _± 2.03 ^a	6.54 _± 1.78 ^a

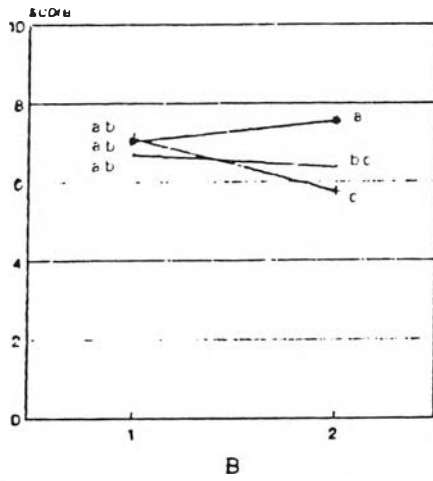
a, b, ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันจากแต่ละตัวแปรที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญ (P < 0.05)

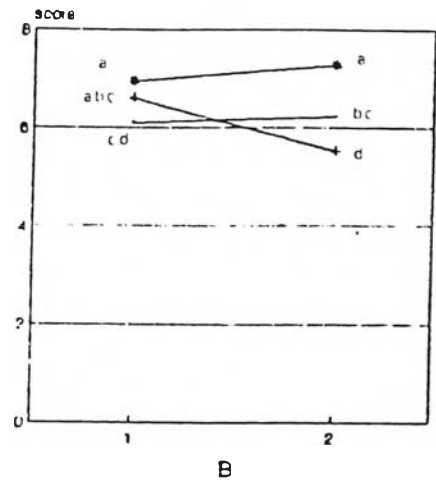
ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส แหนมที่บรรจุ PP และหมักเป็นเวลา 0 - 6 วัน

ปัจจัย	df.	MS						
		สี	กลิ่น	รสชาติ	ความ แน่น	ความ เหนียว	ความ ชุ่มน้ำ	การยอมรับ รวม
ความชื้น(A)	1	7.36 [*]	11.56 [*]	2.20	3.83	1.51	5.98	23.68 [*]
เวลาหมัก(B)	1	5.43	1.36	11.82 [*]	0.11	1.68	4.53	21.93 [*]
ส่วนผสม(C)	2	10.63 [*]	0.19	1.40	5.70	6.07 [*]	4.69	8.94 [*]
AB	1	12.81 [*]	0.32	0.85	2.75	0.01	0.04	3.55
AC	2	4.56	0.39	1.51	1.31	0.79	1.86	0.56
BC	2	10.20 [*]	2.58	1.15	4.78	6.86 [*]	13.72 [*]	17.06 [*]
ABC	2	0.83	0.001	0.38	1.09	0.74	1.11	0.03
BLOCK	11	9.58	4.83	16.35	14.16	7.02	20.49	8.02
ERROR	132	2.70	2.48	2.74	2.60	1.74	2.79	2.56

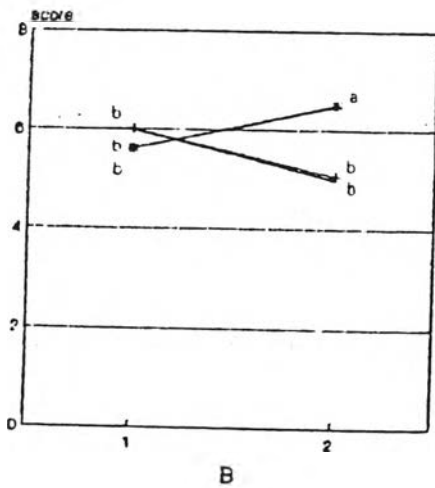
* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

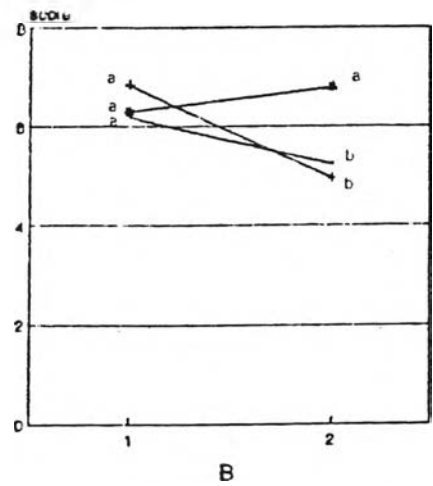
4.3.1 อิทธิพลร่วมของ ส่วนผสม-เวลาหมัก
ต่อ สี

4.3.2 อิทธิพลร่วมของ ส่วนผสม-เวลาหมัก
ต่อ ความเหนียว

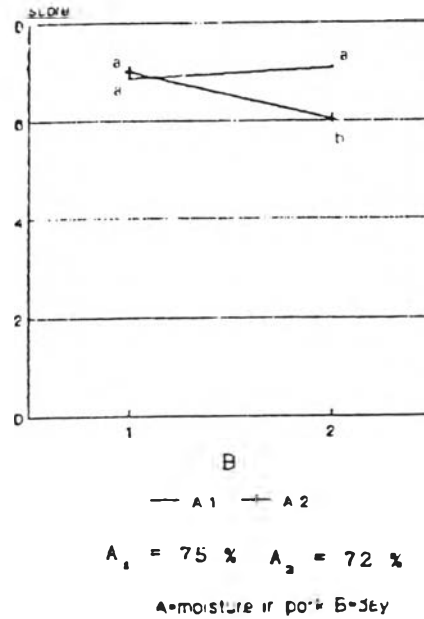
4.3.3 อิทธิพลร่วมของ ส่วนผสม-เวลาหมัก
ต่อ ความชุ่มน้ำ

4.3.4 อิทธิพลร่วมของ ส่วนผสม-เวลาหมัก
ต่อ การยอมรับรวม

— C1 + C2 * C3

C1 = ข้าว 5 %   C2 = ข้าว 5 % + GDL 0.5 %   C3 = น้ำตาล 2 %

4.3.5 อิทธิพลร่วมของ ความชื้น-เวลาหมัก ต่อ สี

รูปที่ 4.3 อิทธิพลร่วมของส่วนผสม-เวลาหมัก และ ความชื้น-เวลาหมัก ต่อคะแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส ของแฮมที่บรรจุถุง PP เวลาหมัก 2 และ 3 วัน

3. กรรมวิธีผลิต

3.1 การนึ่งฆ่าเชื้อ

นำหมกที่บรรจุถุง PP และหมกเป็นเวลา 2 วันแล้วออกจากถุงมานึ่งโดยใช้ไอน้ำที่ 100° ซ. ที่เวลา 2 4 6 และ 8 นาที

ตารางที่ 4.8 ค่า pH ปริมาณกรด ปริมาณความชื้น แรงเฉือน หมกที่บรรจุในถุง PP และหมกเป็นเวลา 2 วัน และนึ่งฆ่าเชื้อด้วยไอน้ำเป็นเวลา 2 4 6 และ 8 นาที

เวลานึ่ง (นาที)	pH	ปริมาณกรด (%)	ปริมาณความชื้น (%)	แรงเฉือน (นิวตัน)
2	4.47±0.03 ^a	1.05±0.18 ^a	67.53±0.23 ^a	38.67±1.89 ^a
4	4.55±0.01 ^a	0.91±0.01 ^a	66.00±0.43 ^b	39.73±1.51 ^a
6	4.59±0.04 ^a	0.88±0.01 ^a	63.76±0.13 ^c	42.47±1.04 ^a
8	4.49±0.01 ^a	0.81±0.03 ^a	58.38±0.11 ^d	46.47±6.22 ^a

a, b, c, d ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่า pH ปริมาณกรด ปริมาณความชื้น และแรงเฉือน หมกที่บรรจุในถุง PP และหมกเป็นเวลา 2 วัน และนึ่งฆ่าเชื้อด้วยไอน้ำ เป็นเวลา 2 4 6 และ 8 นาที

SOV.	df.	MS.			
		pH	ปริมาณกรด	ปริมาณความชื้น	แรงเฉือน
TREATMENT	3	0.01	0.02	28.45 ^a	23.8
ERROR	4	0.003	0.01	0.07	11.4

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.10 คะแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส แหนมที่บรรจุในถุง PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน และนึ่งฆ่าเชื้อโดยใช้ไอน้ำ เป็นเวลา 2 4 6 และ 8 นาที

เวลา นึ่ง (นาที)	สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับ รวม
2	6.40 _± 1.06 ^a	6.53 _± 1.19 ^a	6.60 _± 0.63 ^a	7.13 _± 0.99 ^a	6.93 _± 1.53 ^a	6.87 _± 1.06 ^a
4	6.73 _± 1.39 ^a	6.87 _± 1.19 ^a	6.07 _± 1.22 ^a	6.93 _± 1.28 ^a	7.00 _± 1.00 ^a	6.60 _± 1.06 ^a
6	7.13 _± 0.99 ^a	6.73 _± 1.07 ^a	6.40 _± 0.91 ^a	6.80 _± 1.15 ^a	6.87 _± 0.98 ^a	6.87 _± 0.99 ^a
8	6.33 _± 1.54 ^a	6.27 _± 1.71 ^a	6.20 _± 1.32 ^a	6.13 _± 1.32 ^b	6.47 _± 2.12 ^a	6.07 _± 1.49 ^a

a, b ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ (P<0.05)

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวน คะแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส แหนมที่บรรจุในถุง PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน และนึ่งฆ่าเชื้อโดยใช้ไอน้ำ เป็นเวลา 2 4 6 และ 8 นาที

SOV.	df.	MS.					
		สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับรวม
TREATMENT	3	2.02	1.02	0.82	2.82 [*]	0.86	2.13
BLOCK	14	4.17	4.10	2.52	3.25	4.73	2.49
ERROR	42	0.74	0.90	0.65	0.75	0.58	0.98

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ (P<0.05)

3.2 การลดความชื้น

นำหมักที่บรรจุลงใน PP และหมักเป็นเวลา 2 วันแล้วออกจากถัง นำมาลดความชื้น โดยใช้ตู้อบลมร้อนอุณหภูมิ 60° ซ. เป็นเวลา 2 4 6 8 10 12 และ 14 ชม.

ตารางที่ 4.12 ค่า pH ปริมาณกรด ปริมาณความชื้น แรงเฉือน หมักที่บรรจุในถัง PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน และลดความชื้นโดยตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ 60° ซ. เป็นเวลา 2 - 14 ชม.

เวลาอบ (ชม.)	pH	ปริมาณกรด (%)	ปริมาณความชื้น (%)	แรงเฉือน (นิวตัน)
2	4.60 _{±0.08} ^a	1.02 _{±0.11} ^a	66.76 _{±2.09} ^a	34.67 _{±4.81} ^a
4	4.56 _{±0.21} ^a	1.13 _{±0.13} ^{ab}	61.91 _{±2.15} ^b	38.40 _{±1.13} ^d
6	4.57 _{±0.21} ^a	1.26 _{±0.09} ^{ab}	59.83 _{±0.13} ^b	42.4 _{±1.51} ^{cd}
8	4.56 _{±0.01} ^a	1.45 _{±0.03} ^{bc}	56.03 _{±2.55} ^c	46.33 _{±4.81} ^{bcd}
10	4.54 _{±0.06} ^a	1.64 _{±0.40} ^{bc}	52.82 _{±0.95} ^{cd}	52.17 _{±11.33} ^{bc}
12	4.55 _{±0.01} ^a	1.73 _{±0.14} ^{ab}	50.43 _{±1.47} ^d	57.14 _{±5.56} ^{ab}
14	4.56 _{±0.01} ^a	1.89 _{±0.01} ^a	46.46 _{±0.68} ^a	64.27 _{±0.37} ^a

a,b,c,d,e ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ (P<0.05)

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความแปรปรวน สำหรับ pH ปริมาณกรด ปริมาณความชื้น และแรงเฉือน หมักที่บรรจุในถัง PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน และลดความชื้นโดยตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ 60° ซ. เป็นเวลา 2 - 14 ชม.

SOV.	df.	MS.			
		pH	ปริมาณกรด	ปริมาณความชื้น	แรงเฉือน
TREATMENT	6	0.001	0.21 ^a	87.49 ^a	341.86 ^a
ERROR	7	0.02	0.03	2.72	33.07

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ (P<0.05)

ตารางที่ 4.14 คะแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส แหนมที่บรรจุในถุง PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน และลดความชื้นโดยตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ 60 °ซ. เป็นเวลา 2 - 14 ชม.

เวลานึ่ง (นาที)	สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับ รวม
2	6.67±0.89 ^{b,c}	6.58±1.31 ^{b,c}	6.67±0.89 ^{a,b}	7.17±0.72 ^{a,b}	6.92±0.79 ^a	6.83±0.83 ^{a,b}
4	7.58±0.79 ^a	7.58±0.67 ^a	6.67±1.07 ^{a,b}	7.00±0.85 ^{a,b}	6.92±1.00 ^a	7.08±0.79 ^a
6	7.50±0.90 ^a	7.50±1.09 ^a	6.92±1.16 ^a	7.33±1.50 ^a	6.92±1.38 ^a	7.17±1.11 ^a
8	7.19±0.41 ^{a,b}	7.19±0.68 ^{a,b}	6.90±0.63 ^a	7.15±0.76 ^{a,b}	7.10±0.48 ^a	7.02±0.46 ^a
10	6.25±0.81 ^{c,d}	6.54±0.89 ^{b,c}	6.71±0.69 ^{a,b}	6.38±0.93 ^b	6.50±0.67 ^a	6.29±0.66 ^{b,c}
12	5.71±1.08 ^d	6.17±1.03 ^c	6.54±0.66 ^{a,b}	6.46±0.84 ^b	6.50±0.74 ^a	5.92±0.73 ^c
14	4.38±1.17 ^e	4.42±1.43 ^d	6.00±0.90 ^b	5.50±1.09 ^c	5.58±0.70 ^b	4.71±1.18 ^d

a,b,c,d,e ตัวเลขที่ในแถวตั้งแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความแปรปรวน คะแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส แหนมที่บรรจุในถุง PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน และลดความชื้นโดยตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ 60 °ซ. เป็นเวลา 2 - 14 ชม.

SOV.	df.	MS.					
		สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับรวม
TREATMENT	6	15.74 *	14.15 *	1.13 *	4.88 *	3.20 *	9.46 *
BLOCK	11	1.02	1.02	1.20	1.77	1.66	1.33
ERROR	66	0.76	0.76	0.70	0.96	0.60	0.63

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

3.3 การเติมสารกันเสีย

เติม potassium sorbate ปริมาณ 0.1 % และ 0.2 % ในส่วนผสม เปรียบเทียบกับสูตรที่ไม่เติม บรรจุ PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน

ตารางที่ 4.16 ค่า pH และปริมาณกรดของหมักที่เติม potassium sorbate 0.1 % 0.2 % และ ไม่เติม บรรจุ PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน

ปริมาณ potassium sorbate	pH	ปริมาณกรด(%)
ไม่เติม	4.61 $\pm$ 0.05	0.92 $\pm$ 0.13
0.1 %	4.63 $\pm$ 0.04	0.82 $\pm$ 0.18
0.2 %	4.66 $\pm$ 0.05	0.80 $\pm$ 0.19

ตัวเลขทุกตัวในแถวตั้งแถวเดียวกันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่า pH และ ปริมาณกรด หมักที่เติม potassium sorbate 0.1 % 0.2 % และ ไม่เติม บรรจุ PP และ หมักเป็นเวลา 2 วัน

SOV.	df.	MS.	
		pH	ปริมาณกรด
TREATMENT	6	0.0015	0.009
ERROR	7	0.002	0.029

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.18 ค่ะแนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส แหนมที่เติม potassium sorbate 0.1 % 0.2 % และ ไม่เติมบรรจุลง PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน

สมบัติที่ตรวจสอบ	ค่าเฉลี่ยที่ ปริมาณ potassium sorbate ต่าง ๆ		
	ไม่เติม	0.1 %	0.2 %
สี	7.75 $\pm$ 0.97 ^a	7.42 $\pm$ 0.79 ^{a,b}	7.17 $\pm$ 0.72 ^b
ลักษณะปรากฏ	7.67 $\pm$ 0.98 ^a	7.67 $\pm$ 0.89 ^a	7.25 $\pm$ 0.75 ^a
กลิ่น	7.00 $\pm$ 0.95 ^a	6.75 $\pm$ 0.78 ^a	5.83 $\pm$ 0.44 ^b
เนื้อสัมผัส	7.25 $\pm$ 0.87 ^a	7.04 $\pm$ 0.75 ^a	7.04 $\pm$ 0.86 ^a
รสชาติ	7.00 $\pm$ 1.41 ^a	6.92 $\pm$ 0.79 ^a	6.00 $\pm$ 0.64 ^b
การยอมรับรวม	7.17 $\pm$ 1.60 ^a	7.00 $\pm$ 1.40 ^a	6.17 $\pm$ 1.29 ^b

a, b ตัวเลขในแถวบนแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ (P<0.05)

ตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่ะแนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส แหนมที่เติม potassium sorbate 0.1 % 0.2 % และ ไม่เติมบรรจุลง PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน

SOV.	df.	MS.					
		สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับรวม
TREATMENT	2	1.03 ^a	0.69	4.53 ^a	0.17	3.69 ^a	3.44 ^a
BLOCK	11	1.72	1.66	1.33	1.64	2.45	5.84
ERROR	22	0.18	0.33	0.19	0.21	0.29	0.16

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ (P<0.05)

4. การศึกษากรรมวิธีผลิตแหนมโดยใช้ไส้บรรจุชนิดบริโภคได้

4.1 การหมัก

ใช้ไส้ Naturin และไส้หมูในการบรรจุแทน ทั้งให้เกิดการหมักโดยแขวนไว้ที่สภาวะบรรยากาศ(อุณหภูมิ 30 ° ซ., ความชื้นสัมพัทธ์ 75 - 80 %) เป็นเวลา 1 2 3 4 และ 5 วัน

ตารางที่ 4.20 ค่า pH ปริมาณกรด ปริมาณความชื้น และ แรงเฉือนเฉลี่ย แหนมที่บรรจุในไส้บรรจุชนิดบริโภคได้และหมักเป็น เวลา 1-5 วัน

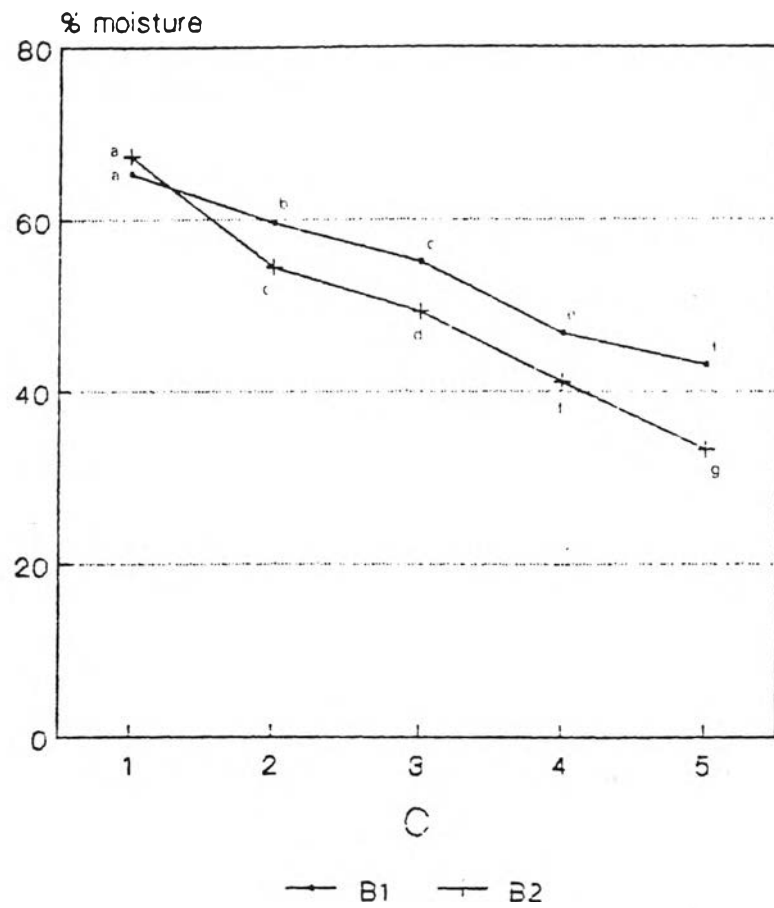
ปัจจัย	pH	ปริมาณกรด(%)	ปริมาณความชื้น(%)	แรงเฉือน(นิวตัน)
<u>ไส้บรรจุ</u>				
ไส้ Naturin	4.92±0.17 ^b	1.05±0.48 ^a	51.88±10.59 ^a	61.60±16.41 ^a
ไส้หมู	5.04±0.21 ^a	0.96±0.36 ^a	51.30±10.89 ^a	57.22±18.32 ^b
<u>น้ำตาล</u>				
2 %	5.02±0.20 ^a	0.87±0.40 ^b	54.04±8.63 ^a	54.99±17.72 ^b
2.3 %	4.94±0.19 ^a	1.14±0.40 ^a	49.15±11.99 ^b	63.85±16.13 ^a
<u>เวลาหมัก (วัน)</u>				
1	5.25±0.25 ^a	0.45±0.13 ^d	66.40±1.18 ^a	34.91±9.59 ^f
2	4.93±0.17 ^b	0.83±0.15 ^c	57.08±3.33 ^b	47.38±7.94 ^b
3	4.91±0.10 ^b	0.98±0.14 ^c	52.23±3.25 ^c	67.90±6.82 ^a
4	4.90±0.09 ^b	1.28±0.33 ^b	44.00±3.52 ^d	70.08±4.45 ^a
5	4.94±0.09 ^b	1.50±0.24 ^a	38.26±6.04 ^e	76.78±6.33 ^a

a b c d ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันจากแต่ละตัวแปรที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่า pH ปริมาณกรด ปริมาณความชื้น และแรงเฉือน แหนมที่บรรจุในไส้บรรจุ ชนิดบริโภคนได้ และหมักเป็นเวลา 1-5 วัน

ปัจจัย	df	MS.			
		pH	ปริมาณกรด(%)	ปริมาณความชื้น(%)	แรงเฉือน(นิวตัน)
ไส้บรรจุ (A)	1	0.14 *	0.07	3.32	192.28 *
น้ำตาล (B)	1	0.06	0.75 *	239.7 *	780.58 *
เวลาหมัก(C)	4	0.17 *	1.31 *	970.5 *	2464.67 *
AB	1	0.0002	0.02	33.65 *	24.48
AC	4	0.003	0.04	6.05	22.47
BC	4	0.003	0.01	37.00 *	9.02
ABC	4	0.0004	0.02	3.66	5.71
ERROR	20	0.03	0.02	1.99	34.15

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P \leq 0.05$)

$B_1 = \text{น้ำตาล } 2\%$ $B_2 = \text{น้ำตาล } 2.3\%$

B = % sugar, C = day

รูปที่ 4.4 อิทธิพลร่วมของ น้ำตาล-เวลาหมัก ต่อความชื้นของແມ່ທີ່บรรจุในไส้บรรจุชนิดบริโกได้ เป็นนเวลา 1 - 5 วัน

ตารางที่ 4.22 คะแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัสเฉลี่ย แหนมที่บรรจุในไส้บรรจุชนิด
บริโภคได้ และหมักเป็นเวลา 1-5 วัน

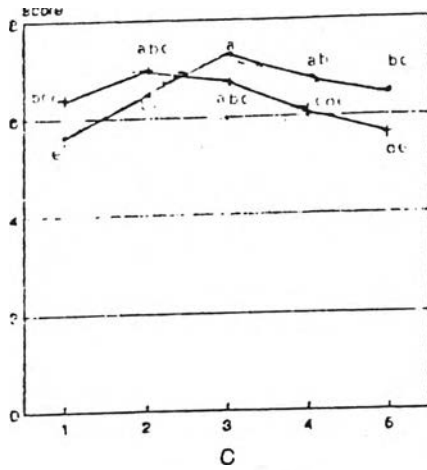
ปัจจัย	สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับรวม
ไส้บรรจุ						
ไส้ Naturin	6.40 _± 1.32 ^a	6.38 _± 1.48 ^a	6.37 _± 1.14 ^a	5.99 _± 1.65 ^a	6.41 _± 1.25 ^a	6.11 _± 1.32 ^a
ไส้หมู	6.41 _± 1.41 ^a	6.32 _± 1.56 ^a	6.33 _± 1.21 ^b	6.17 _± 1.56 ^b	6.42 _± 1.34 ^a	6.10 _± 1.45 ^a
น้ำตาล						
2 %	6.48 _± 1.35 ^a	6.64 _± 1.31 ^a	6.55 _± 1.05 ^a	6.39 _± 1.40 ^a	6.50 _± 1.22 ^a	6.21 _± 1.38 ^a
2.3 %	6.33 _± 1.37 ^a	6.04 _± 1.65 ^b	6.15 _± 1.25 ^b	5.77 _± 1.74 ^b	6.33 _± 1.36 ^a	6.00 _± 1.38 ^a
เวลาหมัก (วัน)						
1	5.85 _± 1.70 ^d	6.35 _± 1.63 ^a	6.33 _± 1.17 ^{ab}	7.02 _± 1.14 ^a	6.08 _± 1.38 ^c	6.15 _± 1.29 ^{bc}
2	6.69 _± 1.33 ^{ab}	6.90 _± 1.15 ^a	6.67 _± 0.83 ^a	6.87 _± 1.06 ^{ab}	6.75 _± 1.10 ^a	6.79 _± 1.04 ^a
3	6.98 _± 0.98 ^a	6.56 _± 1.29 ^a	6.47 _± 1.08 ^{ab}	6.45 _± 1.25 ^b	6.60 _± 1.25 ^{ab}	6.49 _± 1.19 ^{ab}
4	6.38 _± 1.31 ^b	6.38 _± 1.41 ^a	6.31 _± 1.19 ^{ab}	5.38 _± 1.48 ^c	6.50 _± 1.24 ^{ab}	5.85 _± 1.40 ^c
5	6.13 _± 1.31 ^c	5.52 _± 1.74 ^b	5.96 _± 1.43 ^b	4.67 _± 1.64 ^d	6.13 _± 1.38 ^{bc}	5.25 _± 1.50 ^d

a, b, c, d ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันจากแต่ละตัวแปรที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
(P<0.05)

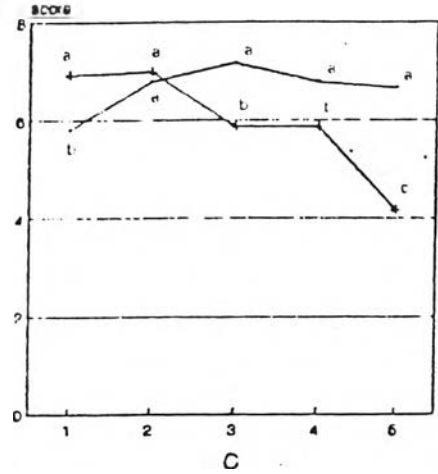
ตารางที่ 4.23 การวิเคราะห์ความแปรปรวน คะแนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส แหนมที่บรรจุในไส้บรรจุชนิดบริโภคได้ และหมักเป็นเวลา 1-5 วัน

ปัจจัย	df.	MS					
		สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับรวม
ไส้บรรจุ (A)	1	0.004	0.004	0.08	1.93	0.004	0.001
น้ำตาล (B)	1	1.20	27.34 [*]	9.40 [*]	23.13 [*]	1.84	2.71
เวลาหมัก (C)	4	9.51 [*]	14.26 [*]	3.23 [*]	49.76 [*]	4.19 [*]	16.98 [*]
AB	1	0.005	1.20	0.05	9.01	0.71	1.75
AC	4	0.72	0.95	0.70	1.20	0.61	1.09
BC	4	7.61 [*]	23.37 [*]	0.86	4.40 [*]	0.90	3.63 [*]
ABC	4	1.68	2.09	0.41	0.51	1.31	0.89
BLOCK	11	6.10	4.35	3.08	4.08	8.31	4.39
ERROR	209	1.42	1.71	1.26	1.50	1.32	1.50

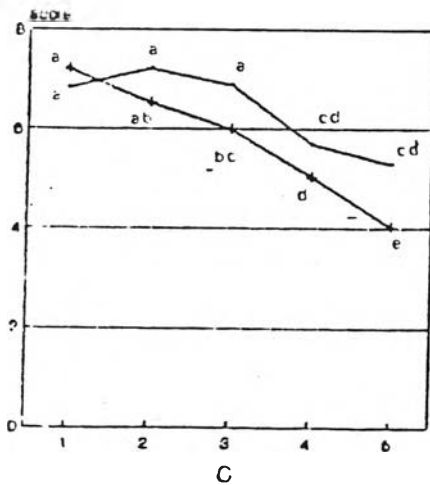
* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

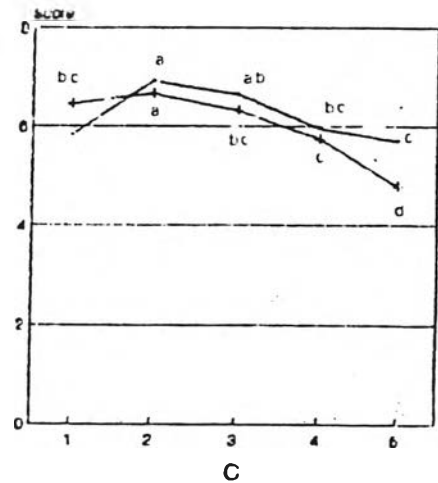
4.5.1 อิทธิพลร่วมของ น้ำตาล-เวลาหมัก ต่อ ลี

4.5.2 อิทธิพลร่วมของ น้ำตาล-เวลาหมัก ต่อ ลักษณะปรากฏ

4.5.3 อิทธิพลร่วมของ น้ำตาล-เวลาหมัก ต่อ เนื้อลัมผัส

4.5.4 อิทธิพลร่วมของ น้ำตาล-เวลาหมัก ต่อ การยอมรับรวม

$B_1 = \text{น้ำตาล } 2\%$ $B_2 = \text{น้ำตาล } 2.3\%$

B. S. Singh, C. S. Singh

รูปที่ 4.5 อิทธิพลร่วมของ น้ำตาล-เวลาหมัก ต่อคะแนนจากการยอมรับทางประสาทสัมผัส ของແໝທີ່บรจุในไล้บรจุ ชนิดบริโภคได้ เป็นเวลา 1 - 5 วัน

4.2 การลดความชื้น

นำหมกที่บรรจุในไส้บรรจุ และหมกเป็นเวลา 2 วัน มาลดปริมาณความชื้นต่อ โดยต้อบลมร้อนอุณหภูมิ 60 ° ซ. เป็นเวลา 0 2 4 6 และ 8 ชม.

ตารางที่ 4.24 ค่า pH ปริมาณกรด ปริมาณความชื้น และ แรงเฉือนเฉลี่ย หมกที่บรรจุในไส้บรรจุชนิดบริโกลได้หมกเป็นเวลา 2 วัน และลดความชื้นโดยต้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ 60 °ซ. เป็นเวลา 0 - 8 ชม.

ปัจจัย	pH	ปริมาณกรด(%)	ปริมาณความชื้น(%)	แรงเฉือน(นิวตัน)
ไส้บรรจุ				
ไส้ Naturin	4.82±0.11 ^a	0.94±0.16 ^a	54.23± 4.22 ^a	64.89±8.56 ^a
ไส้หมู	4.85±0.11 ^a	1.03±0.18 ^a	53.79± 4.18 ^a	60.18±9.65 ^b
น้ำตาล				
2 %	4.85±0.10 ^a	0.92±0.18 ^b	54.40±4.39 ^a	61.19±10.32 ^a
2.3%	4.83±0.12 ^a	1.04±0.14 ^a	53.62±3.37 ^a	63.88±8.24 ^a
เวลาอบ(ชม.)				
0	4.78±0.13 ^a	0.87±0.10 ^a	59.07±2.68 ^a	49.96±9.60 ^c
2	4.82±0.08 ^a	1.00±0.15 ^a	56.00±2.75 ^{a,b}	61.83±6.47 ^b
4	4.83±0.07 ^a	1.00±0.15 ^a	53.70±1.99 ^{b,c}	63.77±5.38 ^b
6	4.86±0.08 ^a	1.02±0.19 ^a	51.74±3.00 ^{c,d}	68.26±5.89 ^a
8	4.91±0.14 ^a	1.02±0.23 ^a	49.55±2.39 ^d	68.85±4.44 ^a

a b c d ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันจากแต่ละตัวแปรที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ (P<0.05)

ตารางที่ 4.25 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่า pH ปริมาณกรด ปริมาณความชื้น และแรงเฉือน แหนมที่บรรจุในไส้บรรจุชนิดบริโภคได้หมักเป็นเวลา 2 วัน และลดความชื้นโดยตู้อบลมร้อนที่ อุณหภูมิ 60 °ซ. เป็น เวลา 0 - 8 ชม.

ปัจจัย	df.	MS			
		pH	ปริมาณกรด(%)	ปริมาณความชื้น(%)	แรงเฉือน(นิวตัน)
ไส้บรรจุ(A)	1	0.007	0.08	1.91	222.19
น้ำตาล (B)	1	0.003	0.15	6.19	72.19
เวลาอบ(C)	4	0.02	0.03	109.58	465.63
AB	1	0.0007	0.013	0.297	29.56
AC	4	0.007	0.021	0.602	53.65
BC	4	0.04	0.0066	0.512	45.78
ABC	4	0.03	0.022	0.848	68.27
ERROR	20	0.015	0.029	10.88	26.36

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P \leq 0.05$)

ตารางที่ 4.26 คะแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัสเฉลี่ย แหนมที่บรรจุในไส้บรรจุชนิด
บริโภคได้ หมักเป็นเวลา 2 วัน และลดความชื้นโดยตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ 60°C.
เป็นเวลา 0 - 8 ชม.

ปัจจัย	สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับรวม
ไส้บรรจุ						
ไส้ Naturin	6.86 _{±1.24} ^a	6.85 _{±1.24} ^a	6.42 _{±1.27} ^b	6.33 _{±1.23} ^a	6.40 _{±1.21} ^a	6.31 _{±1.16} ^a
ไส้ หมู	6.98 _{±1.02} ^a	6.91 _{±1.14} ^a	6.81 _{±0.99} ^a	6.52 _{±1.20} ^a	6.58 _{±1.06} ^a	6.47 _{±1.09} ^a
น้ำตาล						
2 %	6.83 _{±1.09} ^a	6.87 _{±1.12} ^a	6.72 _{±1.10} ^a	6.53 _{±1.08} ^a	6.80 _{±1.15} ^a	6.67 _{±1.06} ^a
2.3 %	7.01 _{±1.17} ^a	6.86 _{±0.25} ^a	6.51 _{±1.20} ^a	6.02 _{±1.21} ^b	6.17 _{±1.04} ^b	6.10 _{±1.12} ^b
เวลาอบ(ชม.)						
0	6.69 _{±1.15} ^a	7.10 _{±1.10} ^a	6.83 _{±1.29} ^a	6.82 _{±1.28} ^a	6.52 _{±1.27} ^a	6.67 _{±1.23} ^a
2	7.06 _{±1.17} ^a	7.00 _{±1.22} ^a	6.67 _{±1.04} ^a	6.61 _{±1.25} ^{a,b}	6.61 _{±1.05} ^a	6.54 _{±1.09} ^{a,b}
4	7.08 _{±0.96} ^a	6.90 _{±1.15} ^a	6.65 _{±1.14} ^a	6.41 _{±1.12} ^{b,c}	6.69 _{±0.90} ^a	6.48 _{±1.07} ^b
6	7.00 _{±1.25} ^a	6.81 _{±1.32} ^a	6.54 _{±1.15} ^a	6.19 _{±1.07} ^c	6.41 _{±1.16} ^a	6.26 _{±1.06} ^{b,c}
8	6.77 _{±1.10} ^a	6.58 _{±1.15} ^a	6.38 _{±1.12} ^a	6.08 _{±1.24} ^c	6.21 _{±1.31} ^a	5.99 _{±1.09} ^c

a, b, c, ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันจากแต่ละตัวแปรที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ (P<0.05)

ตารางที่ 4.27 การวิเคราะห์ความแปรปรวน คะแนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส แหนมที่บรรจุในไส้บรรจุชนิดบริโภคได้หมักเป็นเวลา 2 วัน และลดความชื้นโดยตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ 60 °ซ. เป็นเวลา ๐ - 8 ชม.

ปัจจัย	df.	MS					
		สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับรวม
ไส้บรรจุ(A)	1	0.94	0.20	9.20 ^a	2.30	1.93	1.50
น้ำตาล (B)	1	1.50	0.04	2.60	39.61 ^a	24.38 ^a	19.84 ^a
เวลาอบ(C)	4	1.81	1.89	1.37	4.41 ^a	1.67	3.42
AB	1	1.84	0.50	0.04	0.55	1.92	2.20
AC	4	0.61	0.21	0.64	0.62	0.51	0.37
BC	4	1.31	0.71	0.33	1.27	0.82	1.74
ABC	4	0.72	1.47	1.29	0.09	0.68	0.32
BLOCK	11	7.18	12.95	11.20	9.47	9.54	7.82
ERROR	209	0.97	0.86	0.80	0.86	0.77	0.82

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

5. การศึกษาอายุการเก็บ

5.1 แหนมนึ่ง

ศึกษาอายุการเก็บของแหนมที่ผ่านการนึ่งเป็นเวลา 6 นาที เปรียบเทียบกับตัวอย่างที่ไม่นึ่ง เก็บที่อุณหภูมิห้อง (30° ซ.) และตู้เย็น (4° ซ.) เป็นเวลา 0 - 15 วัน ตารางที่ 4.28 ค่า pH และปริมาณกรด แหนมที่ผ่านและไม่ผ่านการนึ่งและไม่นึ่ง เก็บที่ 30° ซ. หรือ 4° ซ. เป็นเวลา 0 - 15 วัน

การนึ่ง	อุณหภูมิ(ซ.)	เวลาเก็บ (วัน)	pH	ปริมาณกรด	
ไม่นึ่ง	4	0	4.57±0.02 ^{cd}	0.93±0.05 ^{ef}	
		3	4.50±0.01 ^{d=ef}	1.02±0.08 ^e	
		6	4.46±0.01 ^{f=gh}	0.99±0.01 ^{ef}	
		9	4.47±0.02 ^{ef=gh}	0.99±0.06 ^{ef}	
		12	4.48±0.00 ^{ef=gh}	0.96±0.02 ^d	
		15	4.54±0.01 ^{cd=}	0.88±0.02 ^{gh}	
		30	0	4.57±0.02 ^{cd}	0.93±0.05 ^{ef}
	3	4.35±0.01 ^{ij}	1.19±0.02 ^d		
	6	4.29±0.01 ^j	1.37±0.03 ^e		
	9	4.30±0.01 ^j	1.45±0.01 ^{ab}		
	12	4.49±0.01 ^{efg}	1.49±0.01 ^a		
	15	4.64±0.08 ^{ab}	1.39±0.06 ^{cb}		
	นึ่ง	4	0	4.67±0.03 ^a	0.70±0.01 ^{jk}
			3	4.56±0.01 ^{cd}	0.76±0.04 ^{ij}
6			4.54±0.01 ^{cd=}	0.76±0.04 ^{ij}	
9			4.59±0.01 ^e	0.66±0.01 ^k	
12			4.58±0.03 ^e	0.64±0.01 ^k	
15			4.61±0.01 ^{abc}	0.63±0.01 ^k	
30			0	4.67±0.03 ^a	0.70±0.01 ^{jk}
3		4.56±0.01 ^{cd}	0.81±0.01 ^{hi}		
6		4.48±0.00 ^{efg}	0.86±0.02 ^{gh}		
9		4.47±0.01 ^{ef=gh}	0.96±0.06 ^{ef}		
12		4.42±0.13 ^{gh¹}	0.97±0.01 ^{ef}		
15		4.41±0.06 ^{hi¹}	0.99±0.06 ^e		

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P \leq 0.05$)

ตารางที่ 4.29 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่า pH และปริมาณกรด แหนมที่ผ่าน และ ไม่ผ่านการนึ่ง เมื่อเก็บที่ 30 °ซ.หรือ 4 °ซ. เป็นเวลา 0 - 15 วัน

ปัจจัย	df.	MS	
		pH	ปริมาณกรด (%)
การนึ่ง(A)	1	0.07 [*]	1.44 [*]
อุณหภูมิเก็บ(B)	1	0.07 [*]	0.86 [*]
เวลาเก็บ(C)	5	0.03 [*]	0.05 [*]
AB	1	0.002	0.07 [*]
AC	5	0.016 [*]	0.01 [*]
BC	5	0.005 [*]	0.07 [*]
ABC	5	0.015 [*]	0.005 [*]
ERROR	24	0.001	0.001

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P \leq 0.05$)

ตารางที่ 4.30 ปริมาณจุลินทรีย์ที่ตรวจพบในแฮมที่ผ่าน และไม่ผ่านการนึ่ง เมื่อเก็บที่ 30 °ซ. หรือ 4 °ซ. เป็นเวลา 0 - 15 วัน

การนึ่ง	อุณหภูมิ (ซ.)	เวลา (วัน)	จำนวนแบคทีเรียทั้งหมด (โคโลนี / กรัม)	จำนวนแบคทีเรียที่ผลิตกรดแลคติก (โคโลนี / กรัม)	จำนวนยีสต์ รา (โคโลนี / กรัม)
ไม่	4	0	$(3.60 \pm 0.85) 10^5$ ^{a,b}	$(4.15 \pm 0.64) 10^5$ ^a	$(2.30 \pm 0.42) 10^4$ ^a
		3	$(3.90 \pm 0.71) 10^5$ ^{a,b}	$(3.85 \pm 0.07) 10^5$ ^{a,b}	$(4.85 \pm 0.92) 10^4$ ^a
		6	$(3.50 \pm 0.71) 10^5$ ^{a,b}	$(3.45 \pm 1.06) 10^5$ ^{a,b,c}	$(1.65 \pm 0.21) 10^4$ ^a
		9	$(4.05 \pm 0.49) 10^5$ ^{a,b}	$(4.00 \pm 0.71) 10^5$ ^{a,b}	$(3.40 \pm 0.28) 10^4$ ^a
		12	$(3.23 \pm 0.67) 10^5$ ^{a,b}	$(3.19 \pm 0.30) 10^5$ ^{b,c}	$(4.87 \pm 4.99) 10^4$ ^a
		15	$(3.25 \pm 0.35) 10^5$ ^{a,b}	$(3.28 \pm 0.74) 10^5$ ^{a,b,c}	$(1.68 \pm 0.20) 10^5$ ^{d,e}
30		0	$(3.60 \pm 0.85) 10^5$ ^{a,b}	$(4.15 \pm 0.64) 10^5$ ^a	$(2.30 \pm 0.42) 10^4$ ^a
		3	$(4.10 \pm 0.14) 10^5$ ^a	$(4.35 \pm 0.35) 10^5$ ^a	$(3.43 \pm 0.04) 10^5$ ^{c,d}
		6	$(3.65 \pm 0.78) 10^5$ ^{a,b}	$(2.75 \pm 0.25) 10^5$ ^{c,d}	$(6.45 \pm 2.05) 10^5$ ^b
		9	$(1.50 \pm 0.14) 10^5$ ^c	$(1.90 \pm 0.20) 10^5$ ^{d,e,f}	$(1.00 \pm 0.08) 10^6$ ^a
		12	$(1.45 \pm 0.49) 10^5$ ^c	$(1.18 \pm 0.18) 10^5$ ^{f,g}	$(7.55 \pm 0.64) 10^5$ ^b
		15	$(1.35 \pm 0.35) 10^5$ ^c	$(1.05 \pm 0.35) 10^5$ ^{f,g}	$(7.25 \pm 0.49) 10^5$ ^b
ึ่ง	4	0	$(3.75 \pm 1.20) 10^5$ ^d	$(3.05 \pm 0.05) 10^5$ ^h	$(4.75 \pm 1.06) 10^3$ ^a
		3	$(8.73 \pm 0.47) 10^5$ ^d	$(1.60 \pm 0.10) 10^5$ ^h	$(2.90 \pm 1.14) 10^3$ ^a
		6	$(6.40 \pm 0.57) 10^5$ ^d	$(5.50 \pm 0.71) 10^5$ ^h	$(8.75 \pm 0.35) 10^3$ ^a
		9	$(3.65 \pm 0.49) 10^5$ ^d	$(2.60 \pm 0.57) 10^5$ ^h	$(7.55 \pm 0.07) 10^3$ ^a
		12	$(1.45 \pm 0.78) 10^5$ ^d	$(1.05 \pm 0.17) 10^5$ ^h	$(5.20 \pm 1.13) 10^3$ ^a
		15	$(5.30 \pm 1.13) 10^5$ ^d	$(4.30 \pm 0.42) 10^5$ ^h	$(5.57 \pm 6.13) 10^3$ ^a
30		0	$(3.75 \pm 1.20) 10^5$ ^d	$(3.05 \pm 0.05) 10^5$ ^h	$(4.75 \pm 1.06) 10^3$ ^a
		3	$(2.15 \pm 1.14) 10^7$ ^d	$(1.25 \pm 0.04) 10^7$ ^h	$(8.65 \pm 1.34) 10^4$ ^a
		6	$(6.15 \pm 0.92) 10^7$ ^d	$(6.70 \pm 0.42) 10^7$ ^{g,h}	$(9.50 \pm 2.12) 10^4$ ^a
		9	$(1.27 \pm 0.08) 10^8$ ^c	$(2.15 \pm 0.14) 10^8$ ^{d,e}	$(7.18 \pm 0.46) 10^4$ ^a
		12	$(1.85 \pm 0.07) 10^8$ ^c	$(1.46 \pm 0.23) 10^8$ ^{e,f}	$(1.76 \pm 0.27) 10^5$ ^{d,e}
		15	$(1.40 \pm 0.17) 10^8$ ^c	$(1.15 \pm 0.07) 10^8$ ^{f,g}	$(3.75 \pm 3.18) 10^5$ ^c

a,b,c,d,e,f,g,h ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.31 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปริมาณปริมาณจุลินทรีย์ต่าง ๆ แหนมที่ผ่าน และ ไม่ผ่านการนึ่ง เมื่อเก็บที่ 30 °ซ.หรือ 4 °ซ. เป็นเวลา 0 - 15 วัน

ปัจจัย	df.	MS		
		จำนวนแบคทีเรียทั้งหมด	จำนวนแบคทีเรีย ที่ผลิตกรดแลคติก	จำนวน ยีสต์ รา
การนึ่ง(A)	1	8.42×10^{17} *	8.40×10^{17} *	7.30×10^{11} *
อุณหภูมิเก็บ(B)	1	2.62×10^{14}	9.02×10^{14}	1.27×10^{12} *
เวลาเก็บ(C)	5	3.34×10^{15} *	8.06×10^{15} *	9.96×10^{10} *
AB	1	1.05×10^{17} *	1.20×10^{17} *	4.82×10^{11} *
AC	5	2.29×10^{16} *	2.92×10^{16} *	4.90×10^{10} *
BC	5	2.60×10^{15} *	1.67×10^{15} *	7.88×10^{10} *
ABC	5	1.79×10^{16} *	1.89×10^{16} *	5.22×10^{10} *
ERROR	24	1.80×10^{15}	1.63×10^{15}	6.72×10^9

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.32 คณนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัสหนมที่ผ่านและไม่ผ่านการนึ่ง และ
ไมนึ่ง เก็บที่ 30 °ซ.หรือ 4 °ซ. เป็นเวลา 0 - 15 วัน

การ นึ่ง (ซ.)	อุณหภูมิ เวลา (วัน)	สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับ รวม
ไมนึ่ง	4 0	7.08 _± 1.16 ^{ab}	7.17 _± 1.27 ^{ab}	7.08 _± 1.00 ^{ab}	7.33 _± 0.78 ^a	7.00 _± 0.85 ^a	7.33 _± 0.49 ^a
	3	7.42 _± 0.89 ^a	7.08 _± 1.16 ^{ab}	6.83 _± 0.83 ^{ab}	6.92 _± 1.31 ^{ab}	6.92 _± 0.90 ^a	7.00 _± 1.04 ^{ab}
	6	7.25 _± 0.97 ^{ab}	7.25 _± 0.78 ^a	6.67 _± 0.65 ^{abcd}	6.83 _± 0.94 ^{ab}	6.92 _± 1.08 ^a	7.08 _± 0.79 ^{ab}
	9	6.92 _± 0.79 ^{abcd}	7.00 _± 0.85 ^{ab}	6.83 _± 1.23 ^{ab}	7.17 _± 0.72 ^{ab}	7.17 _± 0.94 ^a	7.08 _± 0.79 ^{ab}
	12	6.83 _± 0.83 ^{abcd}	7.25 _± 1.07 ^a	7.17 _± 0.58 ^a	7.08 _± 0.67 ^{ab}	6.92 _± 0.90 ^a	7.00 _± 0.74 ^{ab}
	15	6.75 _± 0.62 ^{abcd}	6.92 _± 1.16 ^{abc}	6.75 _± 1.14 ^{abcd}	6.83 _± 0.83 ^{ab}	6.75 _± 1.29 ^{ab}	6.67 _± 1.07 ^{ab}
30	0	7.08 _± 1.16 ^{ab}	7.17 _± 1.27 ^{ab}	7.08 _± 1.13 ^{ab}	7.33 _± 0.78 ^a	7.00 _± 0.85 ^a	7.33 _± 0.49 ^a
	3	7.00 _± 0.95 ^{abcd}	6.79 _± 1.30 ^{abcd}	7.00 _± 0.85 ^{ab}	7.13 _± 0.86 ^{ab}	6.96 _± 1.14 ^a	6.92 _± 0.79 ^{ab}
	6	7.00 _± 1.13 ^{abcd}	6.75 _± 1.06 ^{abcd}	6.96 _± 0.81 ^{ab}	6.75 _± 0.87 ^{abcd}	6.08 _± 2.27 ^{abcd}	6.50 _± 0.88 ^{ab}
	9	7.25 _± 0.87 ^{ab}	6.75 _± 1.14 ^{abcd}	6.83 _± 1.72 ^{ab}	6.58 _± 1.08 ^{abcd}	6.33 _± 1.30 ^{abcd}	6.38 _± 0.71 ^{bc}
	12	7.50 _± 1.00 ^a	6.42 _± 1.00 ^{abcd}	6.42 _± 1.56 ^{abcd}	5.83 _± 1.27 ^{cd}	5.17 _± 2.37 ^e	5.50 _± 1.78 ^d
	15	7.42 _± 1.00 ^a	6.42 _± 0.90 ^{abcd}	5.42 _± 1.38 ^{cd}	5.03 _± 2.07 ^f	4.92 _± 2.19 ^e	5.04 _± 2.16 ^d
นึ่ง 4	0	7.00 _± 0.95 ^{abcd}	7.00 _± 0.85 ^{ab}	6.83 _± 1.11 ^{ab}	6.83 _± 1.11 ^{ab}	6.75 _± 1.06 ^{ab}	6.92 _± 0.67 ^{ab}
	3	6.75 _± 0.87 ^{abcd}	6.58 _± 1.00 ^{abcd}	6.33 _± 0.89 ^{abcd}	6.75 _± 1.22 ^{abcd}	6.71 _± 1.14 ^{ab}	6.71 _± 0.75 ^{ab}
	6	6.42 _± 1.08 ^{abcd}	6.67 _± 1.15 ^{abcd}	6.29 _± 0.92 ^{abcd}	6.83 _± 0.94 ^{ab}	6.75 _± 0.97 ^{ab}	6.46 _± 0.99 ^b
	9	5.17 _± 1.03 ^e	6.75 _± 1.15 ^{abcd}	6.42 _± 0.75 ^{abcd}	6.75 _± 0.89 ^{abcd}	6.67 _± 1.30 ^{ab}	6.29 _± 1.05 ^{bc}
	12	5.00 _± 1.48 ^f	5.92 _± 1.73 ^{abcd}	6.58 _± 1.08 ^{abcd}	6.67 _± 1.07 ^{abcd}	6.50 _± 1.17 ^{abcd}	5.58 _± 1.00 ^{cd}
	15	4.25 _± 1.22 ^g	6.00 _± 1.28 ^{cd}	5.83 _± 1.03 ^{cd}	6.25 _± 1.06 ^{abcd}	6.08 _± 1.31 ^{abcd}	5.58 _± 1.08 ^{cd}
30	0	7.00 _± 0.95 ^{abcd}	7.00 _± 0.85 ^{ab}	6.83 _± 1.11 ^{ab}	6.83 _± 1.11 ^{ab}	6.75 _± 1.06 ^{ab}	6.92 _± 0.67 ^{ab}
	3	6.21 _± 0.72 ^{cd}	6.38 _± 0.77 ^{abcd}	6.08 _± 1.00 ^{abcd}	6.17 _± 1.34 ^{abcd}	5.92 _± 1.31 ^{abcd}	6.25 _± 0.75 ^{bc}
	6	5.92 _± 1.17 ^d	6.25 _± 1.42 ^{abcd}	5.42 _± 0.90 ^{cd}	5.67 _± 1.72 ^{cd}	5.67 _± 1.78 ^{cd}	5.33 _± 1.30 ^{cd}
	9	5.00 _± 1.04 ^f	5.83 _± 0.94 ^{cd}	5.17 _± 0.94 ^{cd}	5.67 _± 1.30 ^{cd}	5.42 _± 1.44 ^{cd}	5.33 _± 0.98 ^{cd}
	12	4.33 _± 0.49 ^f	5.83 _± 0.96 ^{cd}	5.25 _± 0.87 ^{cd}	5.50 _± 1.00 ^{cd}	5.17 _± 1.27 ^{cd}	5.00 _± 1.13 ^{cd}
	15	3.83 _± 0.72 ^f	5.42 _± 0.67 ^e	5.00 _± 0.85 ^e	5.33 _± 1.07 ^{cd}	5.08 _± 0.90 ^e	4.50 _± 1.00 ^e

a, b, c, d, e, f, g ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ (P<0.05)

ตารางที่ 4.33 การวิเคราะห์ความแปรปรวน คະแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส แหนมที่ผ่าน และไม่ผ่านการนึ่ง เมื่อเก็บที่ 30 °ซ.หรือ 4 °ซ. เป็นเวลา 0 - 15 วัน

ปัจจัย	df.	MS					
		สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับรวม
การนึ่ง(A)	1	171.90 [*]	26.89 [*]	45.92 [*]	16.29 [*]	13.35 [*]	40.13 [*]
อุณหภูมิเก็บ(B)	1	0.73	10.50 [*]	15.59 [*]	34.38 [*]	51.68 [*]	37.92 [*]
เวลาเก็บ(C)	5	16.02 [*]	4.73 [*]	5.89 [*]	8.08 [*]	9.13 [*]	17.88 [*]
AB	1	5.70 [*]	0.01	5.01 [*]	0.95	0.28	0.04
AC	5	15.78 [*]	1.12	1.22	0.41	0.58	0.67
BC	5	0.71	0.58	2.07 [*]	3.42 [*]	4.33 [*]	3.02 [*]
ABC	5	0.85	0.61	0.83	1.42	1.32	0.97
BLOCK	11	5.33	7.18	4.59	5.60	6.73	4.38
ERROR	253	0.77	0.94	0.84	1.08	1.62	0.92

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

5.2 แผนมลดความชื้น

ศึกษาอายุการเก็บของแหนมที่ผ่านการลดความชื้นโดยต่อบลมร้อน 60° ซ. เป็นเวลา 8 ชม. เก็บที่ความดันบรรยากาศ และสุญญากาศ เป็นเวลา 0 - 20 วัน

ตารางที่ 4.34 ค่า pH และ ปริมาณกรด แหนมที่ผ่านการลดความชื้นเก็บที่ความดันบรรยากาศ และสุญญากาศ เป็นเวลา 0 - 20 วัน

สภาวะบรรจุ	เวลาเก็บ(วัน)	pH	ปริมาณกรด(%)
ความดันบรรยากาศ	0	4.66±0.01 ^{cde}	1.26±0.04 ^b
	5	4.68±0.02 ^{cd}	1.36±0.03 ^a
	10	4.88±0.01 ^b	0.99±0.08 ^f
	15	4.91±0.02 ^b	0.98±0.04 ^f
	20	6.00±0.01 ^a	0.54±0.06 ^d
สุญญากาศ	0	4.66±0.01 ^{cde}	1.26±0.04 ^b
	5	4.63±0.01 ^e	1.37±0.01 ^a
	10	4.69±0.02 ^f	1.34±0.00 ^{ab}
	15	4.64±0.02 ^{de}	1.36±0.01 ^a
	20	4.66±0.02 ^{cde}	1.38±0.01 ^a

a, b, c, d, e ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.35 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่า pH และปริมาณกรด แหนมที่ผ่านการลดความชื้นเก็บที่ความดันบรรยากาศ และสุญญากาศ เป็นเวลา 0 - 20 วัน

ปัจจัย	df.	MS	
		pH	ปริมาณกรด (%)
สภาวะบรรจุ(A)	1	0.68 [*]	0.49 [*]
เวลาเก็บ(B)	4	0.31 [*]	0.09 [*]
AB	4	0.31 [*]	0.12 [*]
ERROR	10	0.0003	0.0002

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.36 ปริมาณจุลินทรีย์ต่าง ๆ ที่ตรวจพบในหมกที่ผ่านการลดความชื้น เก็บที่ความดันบรรยากาศและสุญญากาศ เป็นเวลา 0 - 20 วัน

สภาวะบรรจุ	เวลาเก็บ (วัน)	จำนวนแบคทีเรียทั้งหมด (โคโลนี / กรัม)	จำนวนแบคทีเรียที่ผลิตกรดแลคติก (โคโลนี / กรัม)	จำนวนเชื้อยีสต์ รา (โคโลนี / กรัม)
ความดันบรรยากาศ	0	$(4.30 \pm 1.13) 10^{7a}$	$(4.80 \pm 1.56) 10^{7a}$	$(2.20 \pm 1.13) 10^{3d}$
	5	$(5.30 \pm 6.37) 10^{7a}$	$(5.25 \pm 0.35) 10^{7a}$	$(3.40 \pm 0.57) 10^{4d}$
	10	$(5.20 \pm 1.98) 10^{7a}$	$(4.25 \pm 0.21) 10^{7a}$	$(3.60 \pm 0.28) 10^{5c}$
	15	$(5.60 \pm 0.99) 10^{7a}$	$(1.85 \pm 0.21) 10^{7a}$	$(1.65 \pm 0.07) 10^{6b}$
	20	$(8.00 \pm 1.41) 10^{8a}$	$(1.05 \pm 0.07) 10^{7a}$	$(1.85 \pm 0.07) 10^{6a}$
สุญญากาศ	0	$(4.30 \pm 1.13) 10^{7a}$	$(4.80 \pm 1.56) 10^{7a}$	$(2.20 \pm 1.13) 10^{3d}$
	5	$(4.18 \pm 4.70) 10^{7a}$	$(5.18 \pm 6.39) 10^{7a}$	$(2.50 \pm 0.71) 10^{3d}$
	10	$(4.10 \pm 0.71) 10^{7a}$	$(4.30 \pm 0.57) 10^{7a}$	$(2.05 \pm 1.48) 10^{3d}$
	15	$(3.35 \pm 0.49) 10^{7a}$	$(4.20 \pm 1.91) 10^{7a}$	$(3.15 \pm 0.78) 10^{3d}$
	20	$(4.40 \pm 3.96) 10^{7a}$	$(4.50 \pm 2.12) 10^{7a}$	$(6.75 \pm 1.06) 10^{3d}$

a, b, c, d ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.37 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปริมาณจุลินทรีย์ต่าง ๆ หมกที่ผ่านการลดความชื้น เก็บที่ความดันบรรยากาศ และสุญญากาศ เป็นเวลา 0 - 20 วัน

ปัจจัย	df.	MS		
		จำนวนแบคทีเรียทั้งหมด	จำนวนแบคทีเรียที่ผลิตกรดแลคติก	จำนวน ยีสต์ รา
สภาวะบรรจุ(A)	1	1.30×10^{17}	6.73×10^{14}	3.01×10^{12} *
เวลาเก็บ(B)	4	1.14×10^{17}	4.65×10^{14}	8.13×10^{11} *
AB	4	1.12×10^{17}	2.93×10^{14}	8.07×10^{11} *
ERROR	10	7.04×10^{16}	5.31×10^{14}	1.08×10^{11}

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.38 คະแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส แหนมที่ผ่านการลดความชื้น เก็บที่ ความดันบรรยากาศและสุญญากาศ เป็นเวลา 0 - 20 วัน

สภาวะ บรรจุ	เวลา เก็บ(วัน)	สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับ รวม
ความดัน บรรยากาศ	0	7.17±0.94 ^a	7.00±1.04 ^{ab}	6.83±1.19 ^a	6.17±1.47 ^{bc}	6.92±1.08 ^a	7.08±0.79 ^a
	5	6.92±0.79 ^a	6.92±0.79 ^{ab}	7.00±0.74 ^a	6.92±1.16 ^{ab}	7.00±1.04 ^a	7.17±0.72 ^a
	10	7.08±0.90 ^a	6.58±0.67 ^{ab}	6.50±0.90 ^a	6.75±1.06 ^{ab}	6.67±1.15 ^a	6.75±0.87 ^a
	15	7.17±1.03 ^a	7.00±0.95 ^{ab}	6.50±1.00 ^a	6.92±1.16 ^{ab}	6.42±1.44 ^a	6.67±1.23 ^a
	20	6.08±1.08 ^b	6.25±1.60 ^b	4.50±1.45 ^b	5.50±1.17 ^c	4.25±1.06 ^b	4.67±0.98 ^b
สุญญากาศ	0	7.17±0.94 ^a	7.00±1.04 ^{ab}	6.83±1.19 ^a	6.17±1.47 ^{bc}	6.92±1.08 ^a	7.08±0.79 ^a
	5	7.17±0.72 ^a	7.00±1.04 ^{ab}	6.58±0.67 ^a	6.83±0.83 ^{ab}	6.83±0.72 ^a	7.00±0.74 ^a
	10	7.00±0.85 ^a	7.42±0.51 ^a	7.08±1.00 ^a	7.00±0.95 ^{ab}	7.25±0.62 ^a	7.33±0.65 ^a
	15	7.08±0.90 ^a	7.08±0.79 ^a	7.08±0.79 ^a	7.42±0.67 ^a	6.92±1.08 ^a	7.13±0.96 ^a
	20	7.50±0.78 ^a	7.25±0.97 ^a	6.75±0.87 ^a	7.00±0.60 ^{ab}	6.71±0.92 ^a	6.92±0.91 ^a

a, b, c ตัวเลขในแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.39 การวิเคราะห์ความแปรปรวน คະแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส แหนมที่ผ่านการลดความชื้น เก็บที่ความดันบรรยากาศและสุญญากาศ เป็นเวลา 0 - 20 วัน

ปัจจัย	df.	MS					
		สี	ลักษณะ ปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การ ยอมรับรวม
สภาวะบรรจุ(A)	1	2.13 [*]	4.80 [*]	10.80 [*]	5.63 [*]	13.67 [*]	11.10 [*]
เวลาเก็บ(B)	4	0.78	0.32	6.66 [*]	4.56 [*]	9.53 [*]	7.96 [*]
AB	4	1.92 [*]	1.36	6.17 [*]	2.45	6.58 [*]	5.13 [*]
BLOCK	11	4.16	2.86	3.24	2.84	3.61	2.63
ERROR	99	0.44	0.75	0.76	1.01	0.81	0.57

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

5.3 แหนมที่เติมสารกันเสีย

ศึกษาอายุการเก็บของแหนมที่เติม potassium sorbate 0.1 % หมักเป็นเวลา 2 วัน และเก็บแบบสุญญากาศที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 0 - 20 วัน

ตารางที่ 4.40 ค่า pH และปริมาณกรดแหนมที่เติม potassium sorbate 0.1 % และเก็บเป็นเวลา 0 - 20 วัน

เวลาเก็บ (วัน)	pH	ปริมาณกรด
0	4.60 ± 0.18 ^a	0.93 ± 0.03 ^b
5	4.51 ± 0.18 ^a	1.29 ± 0.11 ^b
10	4.55 ± 0.05 ^a	1.44 ± 0.23 ^a
15	4.92 ± 0.03 ^a	1.32 ± 0.15 ^b
20	4.77 ± 0.21 ^a	1.22 ± 0.06 ^b

ab ตัวเลขในแถวตั้งแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.41 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของ pH และปริมาณกรด แหนมที่เติม potassium sorbate 0.1 % และเก็บเป็นเวลา 0 - 20 วัน

SOV.	df.	MS .	
		pH	ปริมาณกรด (%)
TREATMENT	4	0.02	0.07 ^a
ERROR	5	0.02	0.02

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.42 ปริมาณของจุลินทรีย์ต่าง ๆ ที่พบในแฮมที่เติม potassium sorbate 0.1 % และเก็บเป็นเวลา 0 - 20 วัน

เวลา เก็บ (วัน)	จำนวนแบคทีเรียทั้งหมด (โคโลนี / กรัม)	จำนวนแบคทีเรีย ที่ผลิตกรดแลคติก (โคโลนี / กรัม)	จำนวนยีสต์ รา (โคโลนี / กรัม)
0	$(2.71 \pm 1.31) 10^5$	$(2.87 \pm 0.80) 10^5$	$(2.93 \pm 2.81) 10^3$
5	$(2.40 \pm 0.39) 10^5$	$(2.90 \pm 0.14) 10^5$	$(1.79 \pm 2.11) 10^4$
10	$(1.80 \pm 0.42) 10^5$	$(1.95 \pm 0.64) 10^5$	$(1.83 \pm 2.91) 10^4$
15	$(1.25 \pm 0.35) 10^5$	$(1.40 \pm 0.14) 10^5$	$(2.82 \pm 2.57) 10^4$
20	$(1.35 \pm 0.07) 10^5$	$(2.70 \pm 0.42) 10^5$	$(5.05 \pm 2.90) 10^4$

ตัวเลขทศนิยมในแถวตั้งแถวเดียวกันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4.43 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของจำนวนจุลินทรีย์ต่าง ๆ ในแฮมที่เติม potassium sorbate 0.1 % และเก็บเป็นเวลา 0 - 20 วัน

SOV.	df.	MS		
		จำนวนแบคทีเรียทั้งหมด	จำนวนแบคทีเรีย ที่ผลิตกรดแลคติก	จำนวน ยีสต์ รา
TREATMENT	4	8.30×10^{15}	1.39×10^{16}	6.15×10^8
ERROR	5	4.22×10^{15}	6.69×10^{16}	4.18×10^8

ตารางที่ 4.44 คະแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส ในแฮมที่เติม potassium sorbate 0.1 % และเก็บเป็นเวลา 0 - 20 วัน

สมบัติที่ตรวจสอบ	คະแนนเฉลี่ยที่เวลาเก็บต่าง ๆ				
	0 วัน	5 วัน	10 วัน	15 วัน	20 วัน
สี	7.42±0.79 ^a	7.42±0.90 ^a	7.04±0.92 ^a	6.71±0.58 ^b	6.08±0.76 ^c
ลักษณะปรากฏ	7.67±0.89 ^a	7.50±0.85 ^a	6.58±1.31 ^b	6.42±0.67 ^b	5.33±0.89 ^c
กลิ่น	6.75±0.78 ^a	6.79±0.78 ^a	6.50±0.98 ^{a,b}	5.71±1.50 ^b	4.92±1.83 ^c
เนื้อสัมผัส	7.04±0.75 ^a	7.21±0.84 ^a	6.92±1.12 ^a	5.50±1.17 ^b	5.00±1.13 ^b
รสชาติ	6.92±0.79 ^a	6.81±1.13 ^a	6.25±1.01 ^a	5.25±1.31 ^b	4.83±1.30 ^b
การยอมรับรวม	7.00±1.40 ^a	6.94±1.37 ^a	6.29±1.10 ^{a,b}	5.67±0.96 ^b	4.88±1.25 ^c

a, b, c ตัวเลขในแถวบนแถวเดียวกันที่มีอักษรเหมือนกันกำกับแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($P \leq 0.05$)

ตารางที่ 4.45 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคະแนนจากการทดสอบทางประสาทสัมผัส ในแฮมที่เติม potassium sorbate 0.1 % และเก็บเป็นเวลา 0 - 20 วัน

SOV.	df.	MS					
		สี	ลักษณะปรากฏ	กลิ่น	เนื้อสัมผัส	รสชาติ	การยอมรับรวม
TREATMENT	4	4.00 [*]	10.61 [*]	7.63 [*]	12.24 [*]	10.46 [*]	9.67 [*]
BLOCK	11	1.68	1.38	3.79	1.58	3.50	3.90
ERROR	44	0.38	0.77	1.00	0.90	0.90	0.90

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P \leq 0.05$)

6. การวิเคราะห์คุณภาพของผลิตภัณฑ์

วิเคราะห์ปริมาณโปรตีน ปริมาณไขมัน ปริมาณเถ้า แหนมที่บรรจุในถุง PP และหมัก เป็นเวลา 2 วัน และลดความชื้นโดยตุ๋นลมร้อน 60 °ซ. เป็นเวลา 8 ชม.

ตารางที่ 4.46 องค์ประกอบทางเคมีโดยประมาณของผลิตภัณฑ์

องค์ประกอบทางเคมี	% (dry basis)
ปริมาณโปรตีน	74.80 - 76.60
ปริมาณไขมัน	12.64 - 13.62
ปริมาณเถ้า	9.18 - 10.11

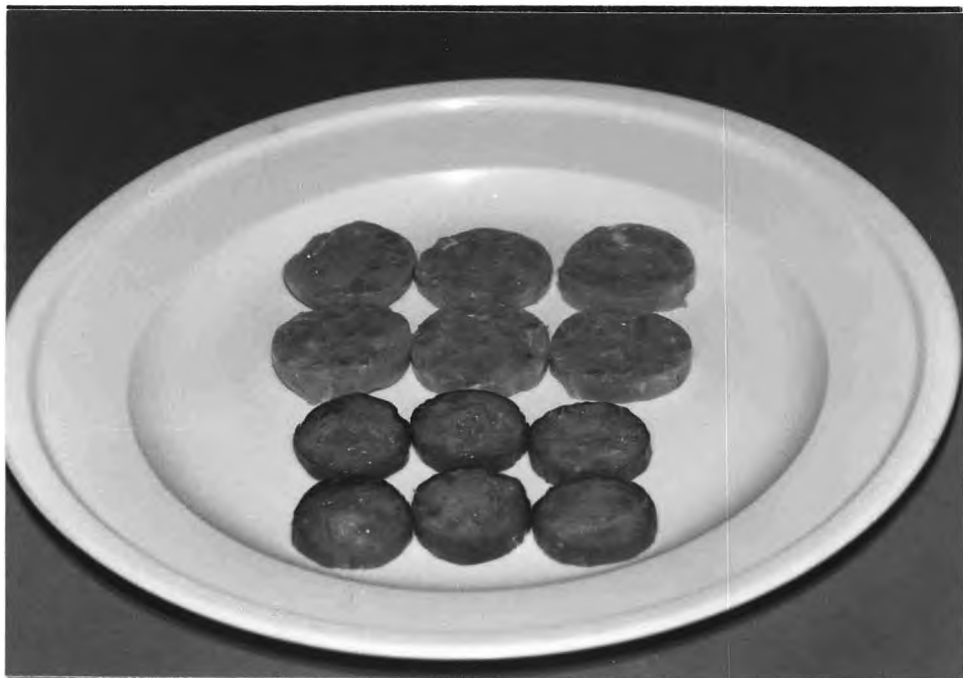

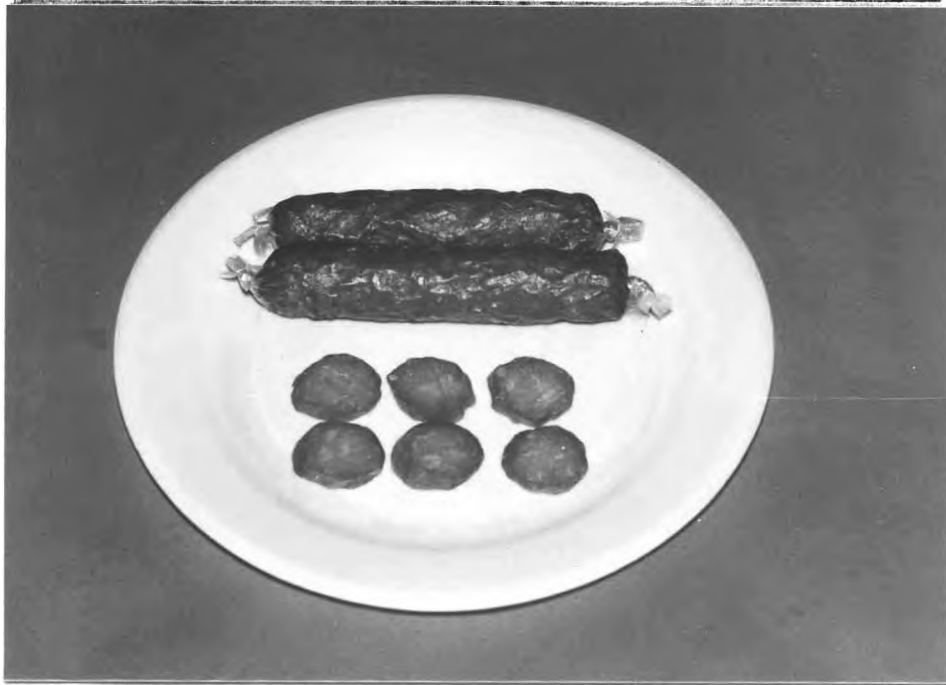
รูปที่ 4.6 แหนมที่บรรจุในถุง PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน

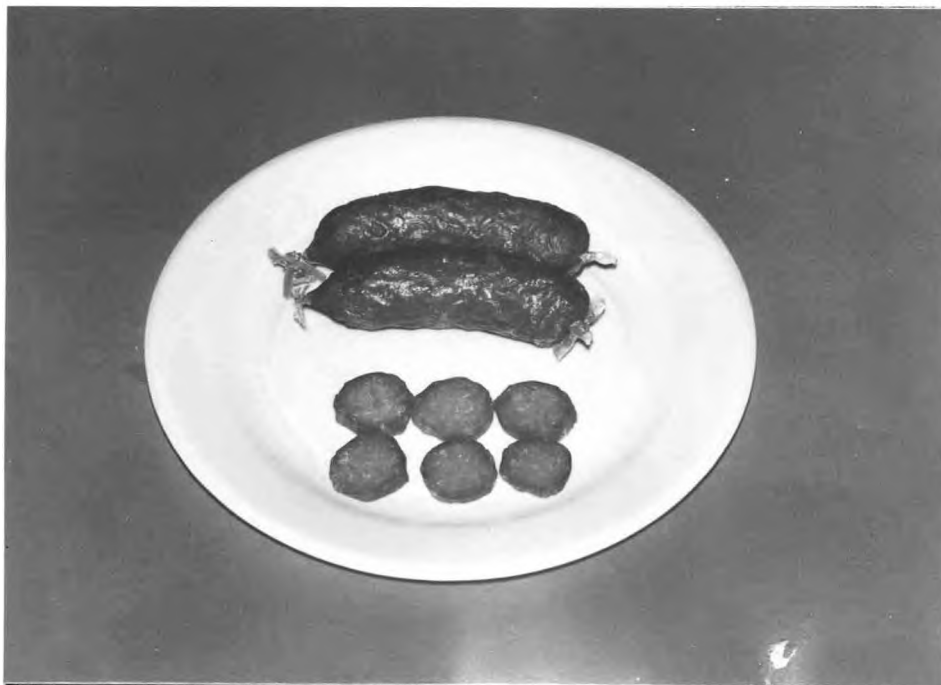
รูปที่ 4.7 แหนมที่บรรจุในถุง PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน และลดความชื้นโดยตู้อบลมร้อน 60 °ซ. เป็นเวลา 8 ชม. บรรจุในถุง OPP/PE สภาวะสุญญากาศ

รูปที่ 4.8 ลักษณะภายในของ แหนมที่บรรจุในถุง PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน และ แหนมที่บรรจุในถุง PP และหมักเป็นเวลา 2 วัน และลดความชื้นโดยต้้อบลมร้อน 60 °ซ. เป็นเวลา 8 ชม.

รูปที่ 4.9 แหนมที่บรรจุในไส้ Naturin และหมักเป็นเวลา 2 วัน

รูปที่ 4.10 แหนมที่บรรจุในไส้หมู และหมักเป็นเวลา 2 วัน